

Az éghajlatváltozás hatásainak komplex vizsgálatát támogató információs rendszer fejlesztése

Szépszó Gabriella, Szentes Olivér,
Konkolyné Bihari Zita, Fejes Edina

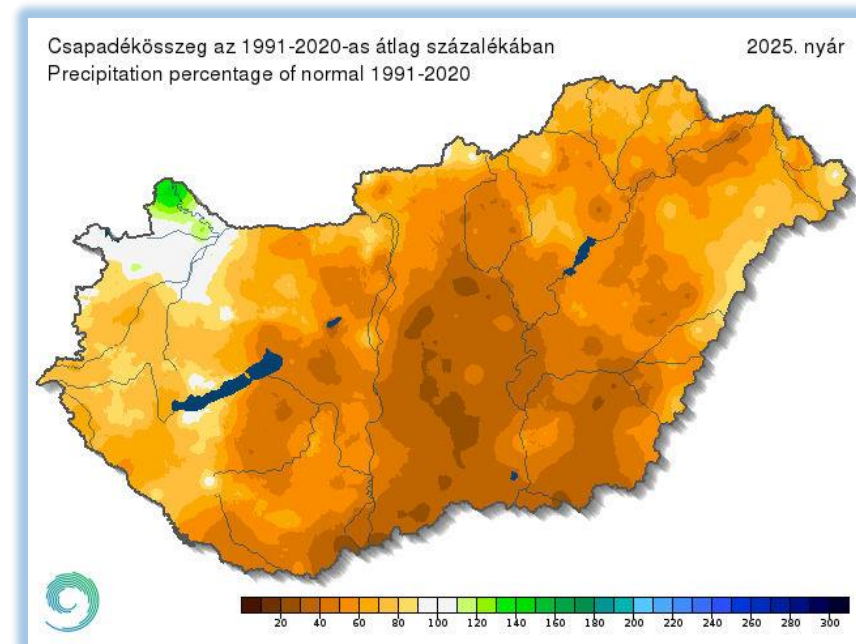

A HungaroMet feladatai

1. Az éghajlatváltozás hatásainak vizsgálatához szükséges **éghajlati adatsorok előállítása**:
  - Részletes rácsponti adatsorok mind a mérések felhasználásával az elmúlt és a jelen időszakra, mind a klímamodellek eredményei alapján a jövőre vonatkozóan
2. A klímaváltozás hatásainak komplex vizsgálatát támogató **információs rendszer** kialakítása:
  - Levegőminőség vizsgálata a CHIMERE transzport modellel
  - Városi éghajlatváltozás vizsgálata a SURFEX felszíni modellel
  - Az éghajlatváltozás – a mindennapi életre és különböző gazdasági szektorokra gyakorolt – hatásait leíró indikátorok bevezetése
3. Az éghajlatváltozással kapcsolatos **szolgáltatások és kommunikáció** fejlesztése:
  - Új honlap, ezen belül éghajlati atlasz készítése
  - Tájékoztatás, ismeretterjesztés, partnerekkel való kapcsolattartás, döntéshozók támogatása

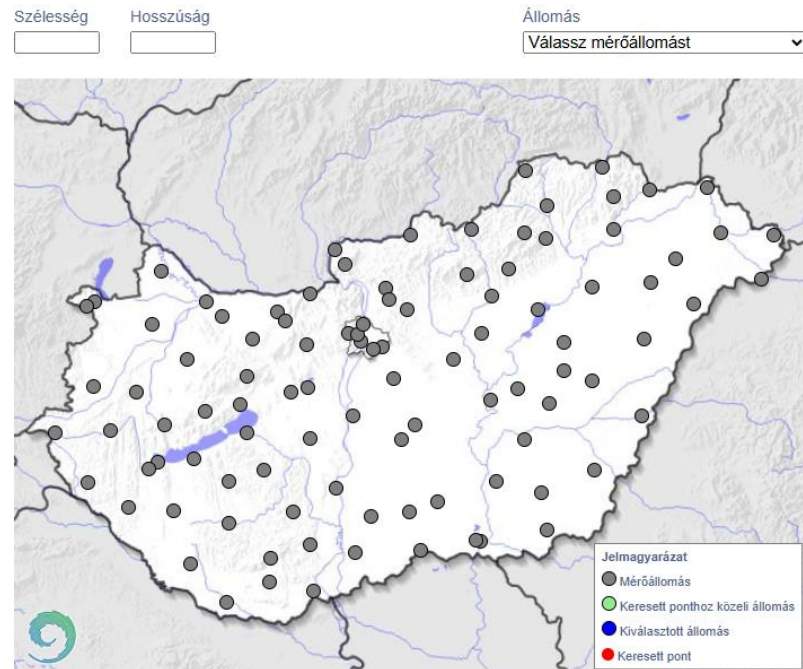
Hazai mérési adatsorok feldolgozása

- A Kárpát-medencére, Magyarország területére **rácsponti, homogenizált adatsorok** előállítása számos meteorológiai elemre:
  - 0,1°-os térbeli felbontás, napi adatok
  - 1971-től hőmérséklet, csapadék, nedvesség, légnyomás, 2001-től: globálsugárzás, szél
- Átlagos viszonyok és különböző klímaindexek változásának vizsgálata, szélsőségek elemzése
- Éghajlatváltozás hatásainak vizsgálatához szükséges éghajlati adatsorok fejlesztése:
  - Korábbi adatsorok pontosítása
  - Rácshálózat finomítása: 0,1 fok → **0,05 fok**
  - **Adatrögzítéssel** további adatsorok integrálása
  - Rendszeres frissítés, **napon belüli adatsorok** vizsgálata

Csapadékkintenzitás információk tervezéshez

- Mérnöki tervezéshez használt (1970-es) csapadékmaximum-függvények megújítása
- Csapadékkintenzitás adatok 1998–2023-ra 100 automata **mérőhelyre** vonatkozóan:
<https://www.met.hu/eghajlat/csapadekkintenzitas>
- Különböző időtartam alatt hulló maximális csapadék különböző időszakra vonatkozó visszatérési értéke (csapadékmaximumokra illesztett eloszlásfüggvényből)

Mérőállomás: 49; Budapest belterület Koordináták: 47.51 N ; 19.03 E

intenzitás (mm/h)	10 perces	20 perces	30 perces	60 perces
1 éves, 100%-os	36,56	25,46	17,44	11,23
2 éves, 50%-os	59,56	45,49	34,50	21,87
4 éves, 25%-os	75,86	59,68	46,58	29,40
5 éves, 20%-os	80,56	63,78	50,07	31,58
10 éves, 10%-os	94,47	75,89	60,39	38,01
20 éves, 5%-os	107,81	87,51	70,28	44,18
50 éves, 2%-os	125,08	102,55	83,08	52,17
100 éves, 1%-os	138,02	113,81	92,67	58,15

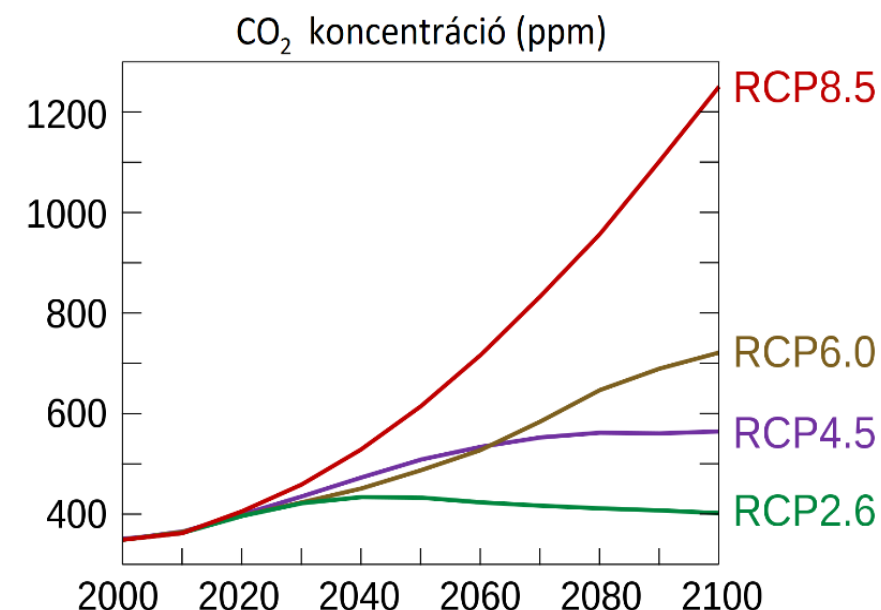
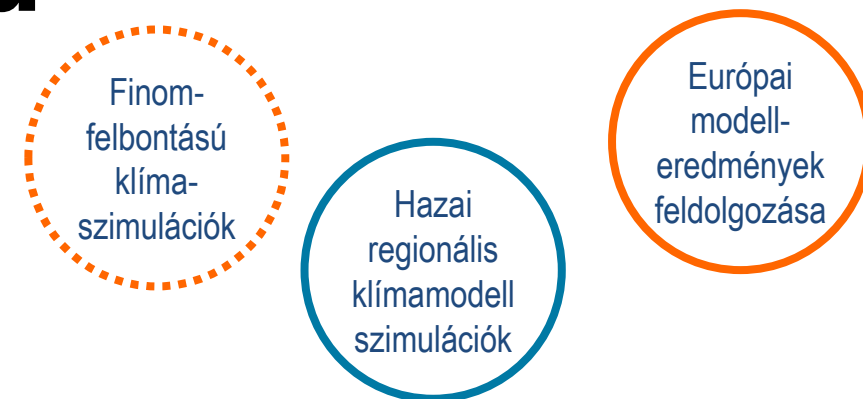
1. táblázat: i_p - mértékadó intenzitás értékek mm/h - ban.

intenzitás (l/s x ha)	10 perces	20 perces	30 perces	60 perces
1 éves, 100%-os	100,53	67,71	48,18	30,77
2 éves, 50%-os	165,57	125,09	94,18	59,04
4 éves, 25%-os	209,36	164,71	127,64	80,27
5 éves, 20%-os	222,46	176,67	137,70	87,48

Órás csapadékösszeg 100-éves visszatérési értéke
(maximális órás csapadékösszeg, ami 100-évente 1x fordul elő)

Jövőbeli változások vizsgálata

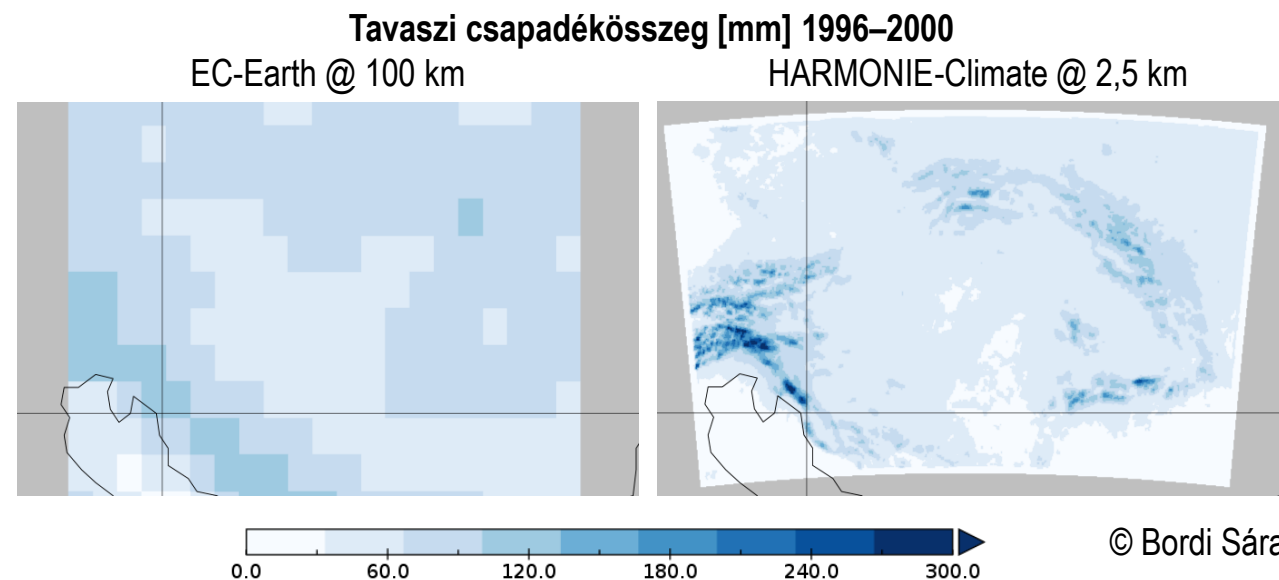
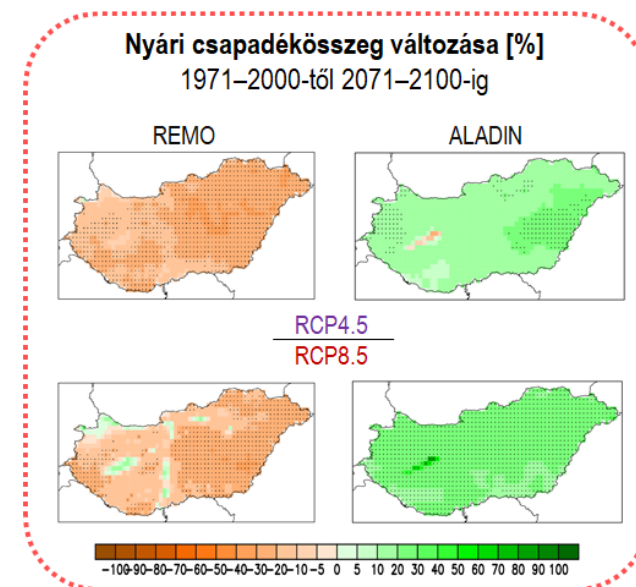
- A klímaváltozás hatásainak számszerű vizsgálatához éghajlati információk adnak kiindulási alapot
- **Regionális éghajlati modellek** a várható változások részletes feltárására
- Fizikai és antropogén folyamatok közelítő leírása → **projekciós bizonytalanság**
- Bizonytalanságok figyelembevétele ensemble módszerrel: **több modell és forgatókönyv** → **valószínűségi** jellegű információk

Regionális klímamodellezés

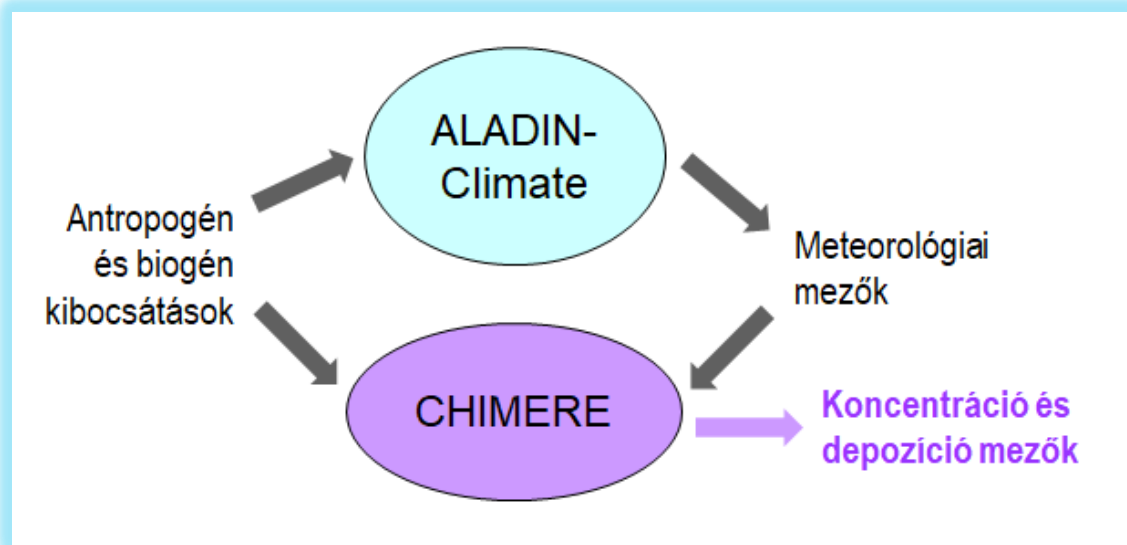
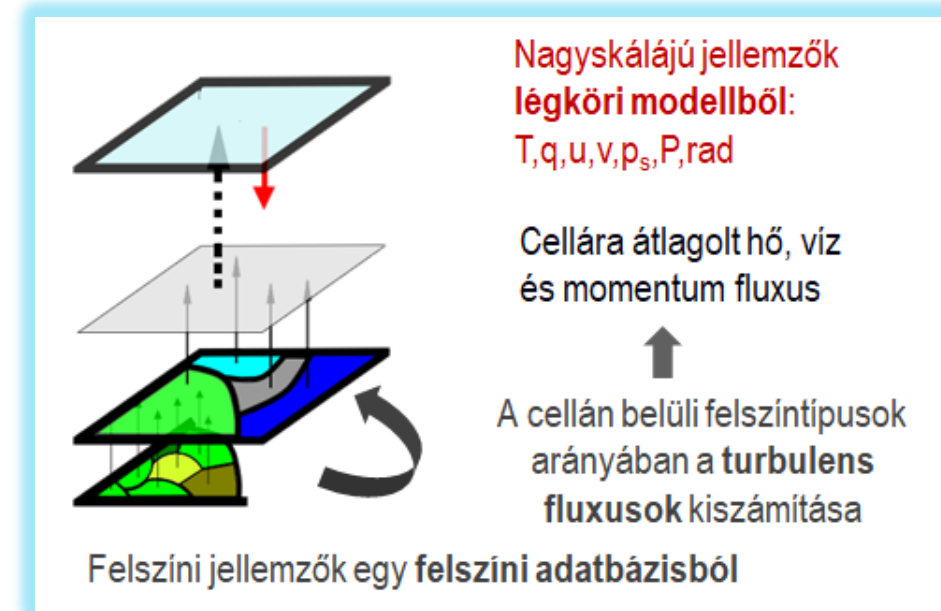
- 2100-ig szóló szimulációk **két regionális klímamodellel** (ALADIN és REMO) és **két forgatókönyvvel** (RCP4.5, RCP8.5)
- Ezenkívül **európai** (EURO-CORDEX) modelleredmények vizsgálata: 9 modellkombináció, további scenárió (RCP2.6)
- **10 km-es felbontás**, 3-6 óránkénti outputok
- Kiemelt projekciós időszakok:
2021–2050 → **2041–2070, 2071–2100**
- HARMONIE-Climate modell adaptálása:
első **km-es skálájú** regionális
modellkísérletek → új felhasználói kör

© Bordi Sára

Hatások vizsgálata

- A klímaváltozás és a felszínváltozás hatásai a hazai nagy**városok**ban (Budapesten, **Szegeden**)
- 1 km-es felbontású modellkísérletek a SURFEX felszíni modellel – légköri információk az ALADIN és **REMO** modellekből
- Időszak: 1971–2100

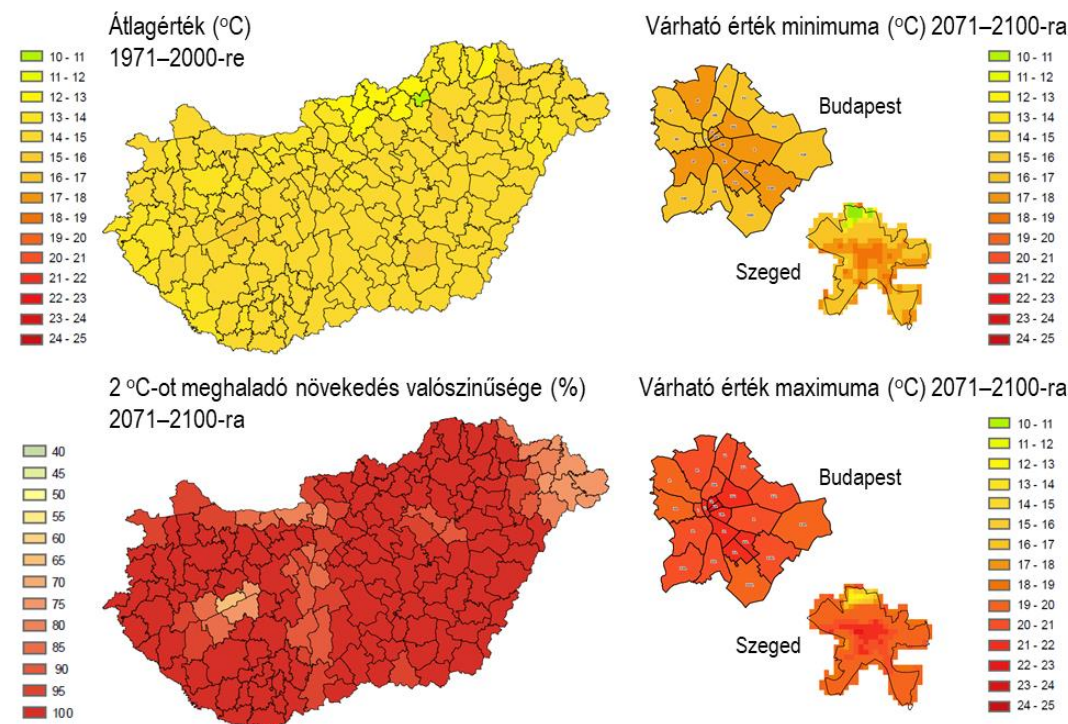
- A klímaváltozás hatása a hazai **levegőminőségre**
- 10 km-es felbontású modellkísérletek a CHIMERE kémia transzport modellel – légköri információk az ALADIN modellből, EMEP emissziós adatok
- Időszak: 2006–2010 → 2021–2050

alkalmazás – klimadat.met.hu

- Információk a **magyarországi** hőmérsékleti és csapadék változásokról
- **Homogenizált mérések + korrigált modelleredmények**
- Időszak: 1971–2100, 5-évenként léptetett 30-éves átlagok
- Regionális és városi információk, különböző lehatárolások
- Offline számítások (indikátorok, korrekció stb.) és ArcGIS térinformatikai alap (GDi/ESRI)
- Projekciós bizonytalanság számszerűsítése: valószínűségek, kvantilisek
- Letölthető térképek és információk (geotiff, pdf, png)
- Folyamatos bővítés, **frissítések márciustól**

Modell	Felbontás	Forgatókönyv	Terület
ALADIN	10 km	RCP4.5, RCP8.5	Kelet-Közép-Európa
SURFEX	1 km	RCP4.5, RCP8.5	Budapest, Szeged
REMO	10 km	RCP4.5, RCP8.5	Kelet-Közép-Európa
SURFEX	1 km	RCP4.5, RCP8.5	Budapest, Szeged

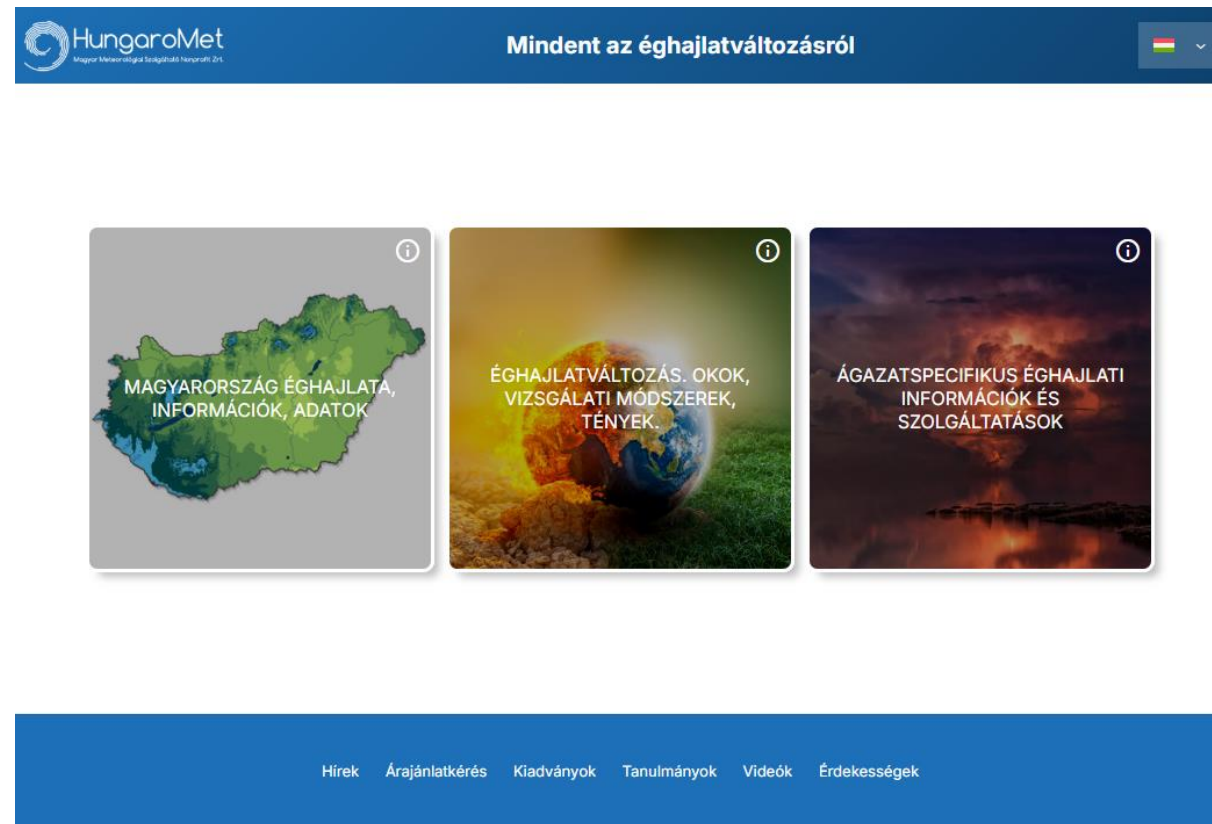
Júliusi napi minimumhőmérséklet

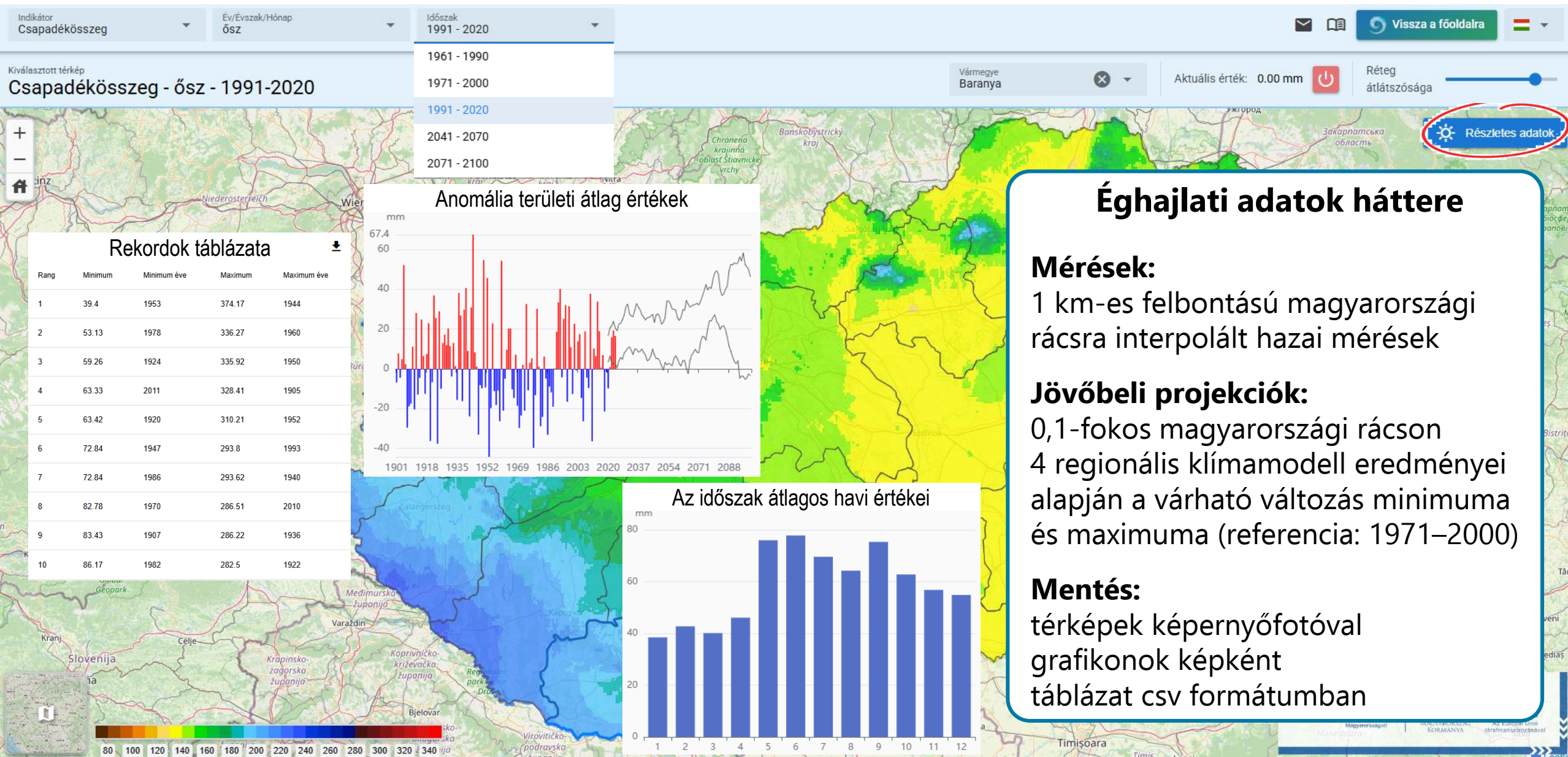

Új éghajlati portál

- A HungaroMet megújuló portálrendszerének első eleme
- Tartalom:
  - Éghajlati szaktudás és információ forrása
  - Éghajlatváltozással és alkalmazkodással összefüggő adatok, honlapok és alkalmazások gyűjtőhelye
  - Új: **Magyarország digitális éghajlati atlasza** (+ iskolai atlasz)
  - Új: **ágazatspecifikus éghajlati szolgáltatások gyűjteménye és egyedi kérések indítása**
- Magyar és angol nyelvű változat
- Fejlesztő: Telekom Rendszerintegráció Zrt.

Digitális éghajlati atlasz

Kitekintés

- Frissített, reprezentatívabb mérési és projekciós adatok Magyarországra
- A mérési és a projekciós adatbázis (+ a kapcsolódó módszertan) kiterjesztése a Duna-régióra (Danube-ADAPT)
- Új finom felbontású klímamodell szimulációk a HARMONIE-Climate modellel
- Az éghajlatváltozás vizsgálata a 100 ezer főnél nagyobb lakosságszámú hazai nagyvárosokban (COOL ZONE)
- Éghajlati szolgáltatások átláthatóbb rendszere

Köszönjük szépen a figyelmet!

Köszönetnyilvánítás:

Bordi Sára, Duics-Korosecz Lilla, Erdődiné Molnár Zsófia, Izsák Beatrix, Kovács Attila, Lakatos Mónika, Lukács-Bokros Kinga, Megyeri-Korotaj Otília, Marton Annamária, Simon Csilla, Szolnoki-Tótván Bernadett, Allaga-Zsebeházi Gabriella, Zaveczi-Hoffmann Lilla, Szabó Dorottya, Major Ágnes, Mandl Éva, Sándor Barbara, Gregori Viktor, Hercsényi László, Hodossyné Rétfalvi Rita, Löwinger Endre, Szöllősi Imre, Tánczos Eszter, Baracsi-Balla Orsolya, Nagy-Benkő Mihály, Tóth Edina